

Guidelines

**2/2018. sz. iránymutatás az (EU) 2016/679 rendelet 49.
cikke szerinti eltérésekről**

Elfogadás időpontja: 2018. május 25.

Tartalomjegyzék

1. ÁLTALÁNOS RÉSZ	3
2. A 49. CIKK RENDELKEZÉSEINEK KONKRÉT ÉRTELMEZÉSE	7
2.1. Az érintett kifejezetten hozzájárulását adta a tervezett továbbításhoz azt követően, hogy tájékoztatták az adattovábbításból eredő – a megfelelőségi határozat és a megfelelő garanciák hiányából fakadó – esetleges kockázatokról – a 49. cikk (1) bekezdésének a) pontja	7
2.1.1. A hozzájárulásnak kifejezettnek kell lennie.....	7
2.1.2. A hozzájárulásnak konkrétan az adott adattovábbításra/többszöri továbbításra kell vonatkoznia	8
2.1.3. A hozzájárulásnak megfelelő tájékoztatáson alapulónak kell lennie, különös tekintettel az adattovábbításból eredő esetleges kockázatokról kapott tájékoztatásra	8
2.2. Az érintett és az adatkezelő közötti szerződés teljesítéséhez, vagy az érintett kérelmére hozott, szerződést megelőző intézkedések végrehajtásához szükséges továbbítás – a 49. cikk (1) bekezdésének b) pontja	9
2.3. Az adatkezelő és valamely más természetes vagy jogi személy közötti, az érintett érdekét szolgáló szerződés megkötéséhez vagy teljesítéséhez szükséges adattovábbítás – a 49. cikk (1) bekezdésének c) pontja.....	11
2.4. Az adattovábbítás fontos közérdekből szükséges – a 49. cikk (1) bekezdésének d) pontja	11
2.5. Az adattovábbítás jogi igények előterjesztése, érvényesítése és védelme miatt szükséges – a 49. cikk (1) bekezdésének e) pontja	13
2.6. Az adattovábbítás az érintett vagy valamely más személy létfontosságú érdekeinek védelme miatt szükséges, és az érintett fizikailag vagy jogilag képtelen a hozzájárulás megadására – a 49. cikk (1) bekezdésének f) pontja.....	14
2.7. Köznyilvántartásból indított adattovábbítás – a 49. cikk (1) bekezdésének g) pontja és a 49. cikk (2) bekezdése	15
2.8. Kényszerítő erejű jogos érdekek – a 49. cikk (1) bekezdésének második albekezdése	16

Az Európai Adatvédelmi Testület

Tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet 70. cikke (1) bekezdésének j) és e) pontjára,

ELFOGADTA AZ ALÁBIBI IRÁNYMUTATÁST:

1. ÁLTALÁNOS RÉSZ

E dokumentum célja, hogy iránymutatást nyújtson az általános adatvédelmi rendelet¹ 49. cikkének alkalmazásáról a személyes adatok harmadik országba történő továbbításával kapcsolatban biztosított eltérések tekintetében.

E dokumentum az uniós adatvédelmi hatóságoknak az adatvédelmi irányelv 29. cikke alapján létrehozott munkacsoportja (a továbbiakban: a 29. cikk szerinti munkacsoport) által végzett korábbi munkára² épül, amelyet az Európai Adatvédelmi Testület visz tovább a személyes adatok harmadik országok részére történő továbbítására vonatkozó eltérések alkalmazásával kapcsolatban felmerült központi kérdések tekintetében. E dokumentumot az általános adatvédelmi rendelet alkalmazása során szerzett gyakorlati tapasztalatok alapján felülvizsgáljuk majd, és adott esetben frissítjük.

A 49. cikk alkalmazása során szem előtt kell tartani, hogy a 44. cikk értelmében az adatokat harmadik országba vagy nemzetközi szervezet részére továbbító adatátadónak az általános adatvédelmi rendelet egyéb rendelkezéseiben meghatározott feltételeket is be kell tartania. Minden egyes adatkezelési tevékenységnek be kell tartania a vonatkozó adatvédelmi rendelkezéseket, különösen az 5. és 6. cikket. Tehát két lépésben kell megvizsgálni a kérdést: az első arra vonatkozik, hogy meg kell határozni az adatkezelés jogalapját, és az adatkezelésnek meg kell felelnie az általános adatvédelmi rendelet összes vonatkozó rendelkezésének; a második pedig arra, hogy meg kell felelnie az V. fejezet rendelkezéseinek.

A 49. cikk (1) bekezdése megállapítja, hogy megfeleléségi határozat vagy megfelelő garanciák hiányában a személyes adatok harmadik ország vagy nemzetközi szervezet részére történő továbbítására vagy többszöri továbbítására csak meghatározott feltételek teljesülése esetén kerülhet sor. Emellett a 44. cikk előírja, hogy az V. fejezet valamennyi rendelkezését alkalmazni kell annak biztosítása érdekében, hogy a természetes személyek számára az általános adatvédelmi rendeletben garantált védelem szintje ne sérüljön. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a 49. cikkben foglalt eltérések alkalmazása soha nem vezethet az alapvető jogok megsértéséhez³.

¹ AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2016/679 rendelete (2016. április 27.) a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet).

² A 29. cikk szerinti munkacsoport 2005. november 25-i. munkadokumentuma az 1995. október 24-i 95/46/EK irányelv 26. cikke (1) bekezdésének közös értelmezéséről (WP114).

³A 29. cikk szerinti munkacsoport WP114. sz. munkadokumentuma, 9. oldal, valamint a 29. cikk szerinti munkacsoport az elektronikus kommunikáció hírszerzési és nemzetbiztonsági célú megfigyeléséről szóló, WP228. sz. munkadokumentuma, 39. oldal.

A 29. cikk szerinti munkacsoport – az Európai Adatvédelmi Testület elődjeként – régóta kiáll amellett, hogy a legjobb gyakorlat egy olyan többszintű megközelítés⁴ alkalmazása, amelynek során először azt vizsgálják, hogy a harmadik ország biztosítja-e a megfelelő szintű védelmet, valamint meggyőződnek arról, hogy az exportált adatokra érvényesek-e a garanciák az adott országban. Amennyiben a védelem szintje minden körülményt figyelembe véve nem megfelelő, az adatátadóknak meg kell fontolnia a megfelelő garanciák biztosítását. Tehát az adatátadóknak először olyan lehetőségekre kell törekedniük, amelyek révén az adatátadást az általános adatvédelmi rendelet 45. és 46. cikkében foglalt mechanizmusok egyikének keretében hajthatja végre, és csak ezek hiányában helyénvaló a 49. cikk (1) bekezdésében szereplő eltérések alkalmazása.

Tehát a 49. cikk szerinti eltérések kivételeket jelentenek azon általános elv alól, hogy a személyes adatok csak akkor továbbíthatók harmadik országokba, ha a harmadik ország megfelelő adatvédelmi szintet biztosít, vagy ha bizonyítást nyer, hogy megfelelő biztosítékokat alkalmaztak, és az érintettek számára olyan tényleges és érvényesíthető jogokat garantálnak, hogy az érintettek az adattovábbítást követően is élvezhetik az őket megillető alapvető jogokat és garanciákat⁵. Ebből következően és az uniós jog szerves részét képező alapelvekkel összhangban⁶ az eltérések megszorítóan értelmezendők, hogy a kivétel ne váljon szabállyá⁷. Ezt a 49. cikk címének megfogalmazása is megerősíti, amely megállapítja, hogy az eltérések különös helyzetekben alkalmazandók. („Különös helyzetekben biztosított eltérések”).

A harmadik országoknak vagy nemzetközi szervezeteknek történő adattovábbítás mérlegelésekor az adatátadóknak tehát azokat a megoldásokat kell előnyben részesíteniük, amelyek az érintettek számára az adattovábbítást követően is biztosítják az adataik kezelése tekintetében őket megillető jogok élvezetét. Mivel az eltérések nem biztosítanak megfelelő védelmet vagy megfelelő biztosítékokat a továbbított személyes adatok tekintetében, és mivel az eltérésen alapuló adattovábbításhoz nem szükséges semmiféle előzetes engedély a felügyeleti hatóságoktól, a személyes adatok harmadik országokba történő, eltéréseken alapuló továbbítása az érintett jogaira és szabadságaira nézve fokozott kockázattal jár.

Az adatátadóknak azzal is tisztában kell lenniük, hogy megfelelősségi határozat hiányában az uniós jog vagy a tagállami jog fontos közérdekből kifejezetten korlátozhatja bizonyos kategóriákba tartozó személyes adatok valamely harmadik országba vagy nemzetközi szervezethez történő továbbítását (a 49. cikk (5) bekezdése).

Alkalomszerű és nem ismétlődő adattovábbítás

⁴ A 29. cikk szerinti munkacsoport WP114. sz. dokumentuma, 9. o.

⁵ (114) preambulumbekkezdés.

⁶ A 29. cikk szerinti munkacsoport WP114. sz. dokumentuma, 7. o.

⁷ Amint azt már a 29. cikk szerinti munkacsoport WP114. sz. dokumentuma is megállapítja (7. o.). A Bíróság ismételtelen kiemelte, hogy „ a magánélet tiszteletben tartásához való alapvető jog védelme uniós szinten megköveteli, hogy a személyes adatok védelme alóli kivételek és e védelem korlátozásai a feltétlenül szükséges határokon belül maradjanak” (a C-73/07. sz. Satakunnan Markkinapörssi és Satamedia ügyben 2008. december 16-án hozott ítélet 56. pontja, a C-92/09 és C-93/09. sz. Volker und Markus Schecke és Eifert egyesített ügyekben 2010. november 9-én hozott ítélet 77. pontja, a Digital Rights ügyben hozott ítélet 52. pontja, a C-362/14. sz. Schrems ügyben 2015. október 6-án hozott ítélet 92. pontja, valamint a C-203/15. sz. Tele2 Sverige AB ügyben 2016. december 21-én hozott ítélet 96. pontja). Lásd továbbá a felügyelő hatóságokról és a személyes adatok országhatárokat átlépő áramlásáról szóló 108. sz. egyezményhez csatolt kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjáról szóló jelentést, amely a következő weboldalon érhető el: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/181.1>

Az Európai Adatvédelmi Testület kiemeli, hogy az „alkalomszerű” kifejezés a (111) preambulumbekzdésben, a „nem ismétlődő” kifejezés pedig a 49. cikk (1) és (2) bekezdésében, a „kényszerítő erejű jogos érdekre” vonatkozó eltérés tekintetében fordul elő. E kifejezések arra utalnak, hogy az ilyen adattovábbításra egynél többször, ám nem rendszeresen kerül sor, a szokásos tevékenységeken kívül, például véletlenül előálló, ismeretlen körülmények között és esetleges időközönként. Például az olyan adattovábbítás, amelyre rendszeresen és az adatátadó és egy bizonyos adatátvevő közötti stabil kapcsolat keretében kerül sor, lényegében rendszeresnek és ismétlődőnek minősül, és így nem tekinthető alkalomszerűnek és nem ismétlődőnek. Emellett az adattovábbítás általában nem alkalomszerűnek vagy ismétlődőnek minősül, ha az adatátvevő általános jelleggel közvetlen hozzáférést kap egy adatbázishoz (például egy informatikai alkalmazás interfészén keresztül).

A (111) preambulumbekzdés megkülönbözteti az eltéréseket oly módon, hogy kifejezetten kimondja, hogy a „szerződéssel” vagy „jogi igénnyel” kapcsolatos eltérések (a 49. cikk (1) bekezdésének első albekezdése, valamint b), c) és e) pontja) az „alkalomszerű” adattovábbításra korlátozódnak, míg e korlátozás nem vonatkozik a „kifejezett hozzájáruláson alapuló eltérésre”, a „fontos közérdeken alapuló eltérésre”, a „létfontosságú érdekeken alapuló eltérésre” és a „nyilvántartásból származó adatokkal kapcsolatos eltérésre”, amint ezekről a 49. cikk (1) bekezdésének első albekezdése, a) pontja, d) pontja, f) pontja, illetve g) pontja rendelkezik.

Mindazonáltal ki kell emelni, hogy még az „alkalomszerű” vagy „nem ismétlődő” adattovábbításra való kifejezett korlátozás nélküli eltéréseket is oly módon kell értelmezni, hogy az ne legyen ellentétes az eltérések alapvető jellemzőjével, azaz azzal, hogy ezek kivételeket jelentenek azon szabály alól, hogy a személyes adatok csak akkor továbbíthatók harmadik országokba, ha a harmadik ország megfelelő adatvédelmi szintet biztosít, vagy ha megfelelő biztosítékokat alkalmaztak⁸.

A szükségességi próba

Számos eltérés alkalmazásának átfogó feltétele az, hogy az adattovábbításnak meghatározott célból „szükségesnek” kell lennie. A 49. cikk (1) bekezdésének b), c), d), e) és f) pontja szerinti eltérések esetleges alkalmazásának értékelése érdekében alkalmazni kell a szükségességi próbát. E vizsgálat során az adatátadónak értékelnie kell, hogy a személyes adatok továbbítása szükségesnek minősül-e az alkalmazandó eltérés meghatározott célja tekintetében. Arról, hogy az egyes érintett eltérések tekintetében konkrétan hogyan alkalmazandó a szükségességi próba, lásd az erre vonatkozó alábbi szakaszokat.

A 48. cikk az eltérések tekintetében

Az általános adatvédelmi rendelet a 48. cikkben olyan új rendelkezést vezet be, amelyet figyelembe kell venni a személyes adatok továbbításának mérlegelésekor. A 48. cikk és a kapcsolódó (115) preambulumbekzdés úgy rendelkezik, hogy a harmadik országok hatóságainak, bíróságainak vagy törvényszékeinek döntései önmagukban nem jelentenek jogszerű indokot az adatok harmadik országokba történő továbbítására. Tehát a harmadik ország hatóságainak döntésére válaszoló adattovábbítás csak akkor lehet jogszerű, ha megfelel az V. fejezetben meghatározott feltételeknek⁹.

Azokban az esetekben, amelyekre nemzetközi megállapodás – például kölcsönös jogsegélyről szóló megállapodás – vonatkozik, az uniós vállalkozásoknak általában el kell utasítaniuk a közvetlen kéréseket, és a kérelmező harmadik országbeli hatóság számára a hatályban lévő, kölcsönös jogsegélyről szóló vagy egyéb megállapodás alkalmazását kell ajánlaniuk.

⁹Ld. a (115) preambulumbekzdés negyedik mondatát.

Ez az értelmezés szorosan követi a 44. cikket is, amely átfogó, az V. fejezet valamennyi rendelkezésére vonatkozó elvet határoz meg annak biztosítása érdekében, hogy a természetes személyek számára az általános adatvédelmi rendeletben garantált védelem szintje ne sérüljön.

2. A 49. CIKK RENDELKEZÉSEINEK KONKRÉT ÉRTELMEZÉSE

2.1. Az érintett kifejezetten hozzájárulását adta a tervezett továbbításhoz azt követően, hogy tájékoztatták az adattovábbításból eredő – a megfelelőségi határozat és a megfelelő garanciák hiányából fakadó – esetleges kockázatokról – a 49. cikk (1) bekezdésének a) pontja

A hozzájárulás érvényesnek minősüléséhez szükséges általános feltételeket az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének (11) bekezdése¹⁰ és 7. cikke¹¹ határozza meg. A 29. cikk szerinti munkacsoport iránymutatást nyújt a hozzájárulás ezen általános feltételeiről egy külön dokumentumban, amelyet az Európai Adatvédelmi Testület jóváhagyott¹². E feltételek a 49. cikk (1) bekezdésének a) pontjával kapcsolatban is alkalmazandók a hozzájárulásra. Ugyanakkor vannak olyan konkrét további elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a hozzájárulás érvényes jogalapot szolgáltasson a harmadik országokba vagy nemzetközi szervezetek részére történő adattovábbításhoz, amint erről a 49. cikk (1) bekezdésének a) pontja rendelkezik – a jelen dokumentum ezekre az elemekre összpontosít.

Tehát ezen iránymutatás 1. szakasza a 29. cikk szerinti munkacsoport hozzájárulásáról szóló, az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott iránymutatásával együtt értelmezendő, melyben részletesebb elemzés található az általános adatvédelmi rendelet értelmében a hozzájárulásra vonatkozó általános feltételek és kritériumok értelmezéséről¹³. Arra is fel kell hívni a figyelmet, hogy a 49. cikk (3) bekezdése értelmében ez az eltérés nem alkalmazandó a közhatalmi szervek által közhatalmi jogosítványaik gyakorlása során végzett tevékenységekre.

A 49. cikk (1) bekezdésének a) pontja megállapítja, hogy a 45. cikk (3) bekezdése szerinti megfelelőségi határozat, illetve a 46. cikk szerinti megfelelő garanciák hiányában – beleértve a kötelező erejű vállalati szabályokat is –, a személyes adatok harmadik ország vagy nemzetközi szervezet részére történő továbbítására csak akkor kerülhet sor, ha „az érintett kifejezetten hozzájárulását adta a tervezett továbbításhoz azt követően, hogy tájékoztatták az adattovábbításból eredő – a megfelelőségi határozat és a megfelelő garanciák hiányából fakadó – esetleges kockázatokról”.

2.1.1. A hozzájárulásnak kifejezettnek kell lennie

Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének (11) bekezdése szerint a hozzájárulásnak önkéntesnek, konkrétan, megfelelő tájékoztatáson alapulónak és egyértelműnek kell lennie. A legutolsó feltétel tekintetében a 49. cikk (1) bekezdésének a) pontja szigorúbb, mivel „kifejezetten” adott hozzájárulást ír elő. Ez a 95/46/EK irányelv 26. cikke (1) bekezdésének a) pontjához képest is új előírást jelent, mivel az a rendelkezés csak „egyértelműen” adott hozzájárulást írt elő. Az általános adatvédelmi rendelet kifejezett hozzájárulást ír elő azokban a helyzetekben, amikor sajátos adatvédelmi kockázatok jelentkezhetnek, és ezért a személyes adatok feletti egyéni rendelkezés magas szintjére van szükség. Ilyen helyzet a személyes adatok különleges kategóriáinak kezelése (a 9. cikk (2) bekezdésének a) pontja), valamint az automatizált döntéshozatal (a 22. cikk (2) bekezdésének c) pontja). Ilyen sajátos kockázatok jelentkezhetnek a nemzetközi adattovábbítás vonatkozásában is.

¹⁰ Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének (11) bekezdése szerint „az érintett hozzájárulása” az érintett akaratának önkéntes, konkrét és megfelelő tájékoztatáson alapuló és egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozik vagy a megerősítést félreérthetetlenül kifejező cselekedet útján jelzi, hogy beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok kezeléséhez.

¹¹ Emellett a (32), (33), (42) és (43) preambulumbekzdés további útmutatást nyújt a hozzájárulásról.

¹² Lásd a 29. cikk szerinti munkacsoport iránymutatását az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról (WP259).

¹³ Ugyanott.

A kifejezett hozzájárulás követelményére vonatkozó további útmutatást, valamint a hozzájárulás érvényességéhez szükséges további követelményeket lásd a 29. cikk szerinti munkacsoport hozzájárulásról szóló, az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott iránymutatásában¹⁴.

2.1.2. A hozzájárulásnak konkrétan az adott adattovábbításra/többszöri továbbításra kell vonatkoznia

Az érvényes hozzájárulás egyik feltétele, hogy konkrétan kell lennie. Ahhoz, hogy a 49. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében érvényes jogalapul szolgáljon az adattovábbításhoz, a hozzájárulást konkrétan az adott adattovábbításra vagy többszöri adattovábbításra vonatkozóan kell adni.

A hozzájárulás meghatározásában szereplő „konkrét” elem célja, hogy biztosítsa a felhasználói ellenőrzés és az átláthatóság magas fokát az érintettek számára. Ez az elem szorosan kapcsolódik ahhoz az előíráshoz is, hogy a hozzájárulásnak „megfelelő tájékoztatáson alapulónak” kell lennie.

Mivel a beleegyezésnek konkrétan kell lennie, bizonyos esetekben nem lehet az adatok gyűjtésekor előzetes hozzájárulást kérni az érintettől a jövőbeli továbbításhoz, hiszen például akkor, ha a továbbítás időpontját és konkrét körülményeit nem ismerik a beleegyezés kérésekor, annak az érintettre gyakorolt hatását sem értékelhetik. Például egy uniós vállalkozás ügyfelei adatait egy konkrét célból (áruszállítás) gyűjti, anélkül, hogy ekkor felmerülne az, hogy az EU-n kívüli harmadik félnek továbbítaná ezeket az adatokat. Azonban néhány év múlva ugyanezen vállalkozás irányítását egy nem uniós vállalkozás veszi át, amely az ügyfelek személyes adatait egy másik, uniós kívüli vállalkozásnak kívánja továbbítani. Ahhoz, hogy ez az adattovábbítás a hozzájáruláson alapuló eltérés értelmében érvényes legyen, az érintettnek ehhez a konkrét adattovábbításhoz kell hozzájárulását adnia az adattovábbítás tervezésének időpontjában. Tehát az uniós vállalkozás által folytatott, áruszállítási célú adatgyűjtés idején adott hozzájárulás nem elégséges ahhoz, hogy indokolja a szóban forgó eltérés alkalmazását a később tervezett, EU-n kívülre irányuló adattovábbítás céljából.

Tehát az adatátadónak az adattovábbítást megelőzően konkrét hozzájárulást kell szereznie, még akkor is, ha erre az adatgyűjtés után kerül sor. Ez az előírás kapcsolódik ahhoz a feltételhez is, hogy a hozzájárulásnak megfelelő tájékoztatáson alapulónak kell lennie. Akkor lehetséges az érintett konkrét hozzájárulását megszerezni az adattovábbítás előtt és a személyes adatok gyűjtésével egyidejűleg, ha e konkrét továbbításról tájékoztatják az érintettet, és az adattovábbítás körülményei nem változnak meg azt követően, hogy az érintett konkrét hozzájárulást adott. Tehát az adatátadónak meg kell bizonyosodnia arról, hogy betartják az alábbi 1.3. szakaszban leírt előírásokat.

2.1.3. A hozzájárulásnak megfelelő tájékoztatáson alapulónak kell lennie¹⁵, különös tekintettel az adattovábbításból eredő esetleges kockázatokról kapott tájékoztatásra

E feltétel különösen fontos, mivel megerősíti és tovább pontosítja a „megfelelő tájékoztatáson alapuló” hozzájárulás általános, minden hozzájárulásra alkalmazandó, a 4. cikk (11) bekezdésében meghatározott általános követelményét¹⁶. Ennek értelmében a „megfelelő tájékoztatáson alapuló” hozzájárulás általános követelménye értelmében a hozzájárulás akkor lehet a 6. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint az adattovábbítás jogszerű alapja, ha az érintettet előzetesen megfelelően

¹⁴ Ugyanott.

¹⁵ Az általános adatvédelmi rendelet 13. és 14. cikkében meghatározott általános átláthatósági követelményeket is be kell tartani. További információk találhatóak az (EU) 2016/679 rendelet szerinti átláthatóságról szóló iránymutatásban (WP 260).

¹⁶ Lásd a 29. cikk szerinti munkacsoport iránymutatását az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról (WP259).

tájékoztatják az adattovábbítás konkrét körülményeiről (azaz az adatkezelő kilétéről, az adattovábbítás céljáról, az adatok típusáról, a hozzájárulás visszavonásához való jogról, a címzettek kilétéről vagy kategóriáiról)¹⁷.

A „megfelelő tájékoztatáson alapuló hozzájárulás” általános követelménye mellett abban az esetben, ha a személyes adatokat a 49. cikk (1) bekezdésének a) pontja alapján harmadik országba továbbítják, az említett rendelkezés szerint az érintetteket tájékoztatni kell arról is, hogy milyen konkrét kockázatok fakadhatnak abból, hogy adataikat olyan országba továbbítják, amely nem biztosít megfelelő védelmet, úgy, hogy nem érvényesítenek az adatok védelmének garantálására irányuló, megfelelő biztosítékokat. E tájékoztatásnyújtás elengedhetetlen ahhoz, hogy az érintett az adattovábbítás konkrét körülményeinek teljes tudatában adja hozzájárulását, tehát amennyiben erre nem kerül sor, az eltérés nem alkalmazható.

Az érintetteknek a személyes adataik harmadik országokban letelepedett harmadik felek számára való továbbításához való hozzájárulásuk megszerzésének céljából nyújtott tájékoztatásban fel kell tüntetni továbbá az adatok összes címzettjének kilétét vagy kategóriáit, mindazon országokat, ahová a személyes adatokat továbbítják, azt, hogy a hozzájárulás képezi az adattovábbítás jogszerű alapját, valamint azt, hogy az Európai Bizottságnak nincs arra vonatkozó határozata, hogy az ország, ahová az adatokat továbbítják, megfelelő adatvédelmi szintet biztosít¹⁸. Emellett, mint fent már említettük, tájékoztatást kell adni az érintettre vonatkozó, az adattovábbításból eredő – a harmadik ország által nem biztosított megfelelő adatvédelemből és a megfelelő garanciák hiányából fakadó – esetleges kockázatokról. Ennek a – szabványosítható – értesítésnek tartalmaznia kell például azt az információt, hogy a harmadik országban nem biztos, hogy működik felügyeleti hatóság és/vagy nem biztos, hogy biztosítják az adatkezelési alapelvek és/vagy az érintettek jogainak érvényesülését.

Abban a konkrét esetben, amikor az adattovábbításra a személyes adatoknak az érintettől való gyűjtését követően kerül sor, az adatátadónak tájékoztatnia kell az érintettet az adattovábbításról és annak kockázatairól még azt megelőzően, hogy a továbbítás megvalósulna, hogy kifejezett hozzájárulását kérje a „tervezett” hozzájáruláshoz.

Amint ez a fenti elemzésből látszik, az általános adatvédelmi rendelet magas érvényességi küszöböt határoz meg a hozzájáruláson alapuló eltérés alkalmazása tekintetében. E magas érvényességi küszöb, azzal együtt, hogy az érintett által adott hozzájárulás bármikor visszavonható, azt jelenti, hogy a hozzájárulás nem biztos, hogy megvalósítható hosszú távú megoldásnak bizonyul majd a harmadik országokba való adattovábbítás tekintetében.

2.2. Az érintett és az adatkezelő közötti szerződés teljesítéséhez, vagy az érintett kérelmére hozott, szerződést megelőző intézkedések végrehajtásához szükséges továbbítás – a 49. cikk (1) bekezdésének b) pontja

A (111) preambulumbekkezdés fényében az ezen eltéréseken alapuló adattovábbítás akkor lehetséges, „ha az adattovábbítás **alkalomszerű**, és valamely szerződéssel (...) kapcsolatban válik **szükségessé**.”¹⁹.

Noha úgy tűnik, hogy a szerződés teljesítésére vonatkozó eltérések hatálya potenciálisan rendkívül széles, általában ezt a „szükségesség” és az „alkalomszerű adattovábbítás” kritériuma leszűkíti.

¹⁷ Ugyanott, 13. oldal.

¹⁸ Az utolsóként említett követelmény az érintettek tájékoztatására vonatkozó köteleességből is ered (a 13. cikk (1) bekezdésének f) pontja és a 14. cikk (1) bekezdésének e) pontja).

¹⁹ Az „alkalomszerű” kritériuma a (111) preambulumbekkezdésben található, és a 49. cikk (1) bekezdésének b), c) és e) pontja szerinti eltérésekre alkalmazandó.

Az adattovábbítás szükségessége

A „szükségességi próba”²⁰ korlátozza azon esetek számát, amelyekben a 49. cikk (1) bekezdésének b) pontjával lehet élni.²¹ Ehhez az érintett és a szerződés céljai közötti szoros és alapvető kapcsolatra van szükség.

Nem alkalmazható ez az eltérés például akkor, ha egy vállalatcsoport üzleti célokból valamennyi alkalmazottra vonatkozóan egy harmadik országban központosította a kifizetések kezelésével és az emberierőforrás-menedzsmenttel kapcsolatos funkciókat, mivel nem áll fenn közvetlen és objektív kapcsolat a munkáltatói szerződés teljesítése és az adattovábbítás között²². Mindazonáltal az adattovábbítás V. fejezet szerinti egyéb okai – például az általános szerződési feltételek vagy kötelező erejű vállalati szabályok – megfelelőek lehetnek az adott adattovábbítás indokolására.

Másfelől az, ha az utazási irodák továbbítják az egyes ügyfelek személyes adatait a szállodáknak vagy az ügyfelek tartózkodásának szervezésében részt vevő egyéb kereskedelmi partnereknek, szükségesnek minősülhet az utazási iroda és az ügyfél között létrejött szerződés céljait nézve, mivel ebben az esetben kellőképpen szoros és alapvető kapcsolat áll fenn az adattovábbítás és a szerződés céljai (az ügyfél utazásának megszervezése) között.

Ez az eltérés nem alkalmazható olyan további információk továbbítására, amelyek a szerződés teljesítésének céljához vagy az érintett kérelmére hozott, szerződést megelőző intézkedések végrehajtásához nem szükségesek²³; tehát a további adatok esetében más eszközre lenne szükség.

Alkalomszerű adattovábbítás

A személyes adatok csak akkor továbbíthatók ezen eltérés alapján, ha ez az adattovábbítás alkalomszerű²⁴. Adott esetben eseti alapon kell megállapítani, hogy az egyszeri vagy többszöri adattovábbítás *alkalomszerűnek* vagy *nem alkalomszerűnek* minősül-e.

Alkalomszerűnek minősülhet ebben a vonatkozásban például az, ha egy olyan értékesítési igazgató személyes adatait juttatják el az érintett ügyfeleknek a találkozók megszervezése céljából, aki a munkaszerződése alapján különböző ügyfeleket látogat meg harmadik országokban. Szintén alkalomszerűnek tekinthető az az adattovábbítás, ha egy EU-ban működő bank harmadik országbeli banknak továbbít személyes adatokat annak érdekében, hogy egy ügyfél kérésére teljesítsen egy kifizetést, feltéve, ha erre az adattovábbításra nem a két bank közötti stabil együttműködési kapcsolat keretében kerül sor.

Ezzel szemben nem minősülne „alkalomszerűnek” az adattovábbítás abban az esetben, amikor egy multinacionális vállalat egy harmadik országban elhelyezkedő képzési központban szervez képzéseket, és rendszeresen továbbítja azon alkalmazottak személyes adatait, akik részt vesznek egy képzésen (például olyan adatokat, mint a név és a beosztás, vagy adott esetben az étkezési igények vagy a korlátozott mozgásképesség). A stabil kapcsolat keretében rendszeresen előforduló adattovábbítás rendszeresnek és ismétlődőnek, azaz az „alkalomszerű” jellegén túlmenően minősülne. Tehát

²⁰ Lásd továbbá a 29. cikk szerinti munkacsoportnak az adatkezelő jogos érdekének a 95/46/EK irányelv 7. cikke szerinti fogalmáról szóló 6/2014. sz. véleményét (WP 217).

²¹ A „szükségesség” előírása megtalálható a 49. cikk (1) bekezdésének c) és f) pontjában meghatározott eltérésekben is.

²² Emellett ez nem fog alkalomszerűnek minősülni (lásd alább).

²³ Általánosabban szólva, a 49. cikk (1) bekezdésének b)–f) pontjaiban meghatározott összes eltérés kizárólag a továbbítás céljaihoz szükséges adatok továbbítását teszi lehetővé.

²⁴ Az „alkalomszerű” kifejezés általános meghatározását lásd a 4. oldalon.

ilyenkor az üzleti kapcsolaton belül előforduló adattovábbítás számos esetben nem alapulhat a 49. cikk (1) bekezdésének b) pontján.

A 49. cikk (1) és (3) bekezdésének értelmében ez az eltérés nem alkalmazható a közhatalmi szervek által közhatalmi jogosítványaik gyakorlása során végzett tevékenységekre.

2.3. Az adatkezelő és valamely más természetes vagy jogi személy közötti, az érintett érdekét szolgáló szerződés megkötéséhez vagy teljesítéséhez szükséges adattovábbítás – a 49. cikk (1) bekezdésének c) pontja

E rendelkezés értelmezése szükségképpen hasonló a 49. cikk (1) bekezdésének b) pontjára vonatkozóhoz; azaz a 45. cikk (3) bekezdése szerinti megfelelőségi határozat, illetve a 46. cikk szerinti megfelelő garanciák hiányában az adatok harmadik ország vagy nemzetközi szervezet részére történő továbbítása csak akkor minősülhet úgy, hogy a 49. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti eltérés hatálya alá tartozik, ha „*az adattovábbítás az adatkezelő és valamely más természetes vagy jogi személy közötti, az érintett érdekét szolgáló szerződés megkötéséhez vagy teljesítéséhez szükséges*”.

A szükségesség mellett a (111) preambulumbekkezdés azt is rögzíti, hogy az adattovábbítás csak akkor lehetséges, „*ha az adattovábbítás **alkalomszerű**, és valamely szerződéssel (...) kapcsolatban válik **szükségessé***”. Tehát a „*szükségességi próbán*” túlmenően a személyes adatok továbbítása csak akkor lehetséges ezen eltérés alapján, ha a továbbítás alkalomszerű.

Az adattovábbítás szükségessége és az érintett érdekét szolgáló szerződés megkötése

Ha egy szervezet üzleti okokból bizonyos tevékenységeket – például bérszámfejtést – az EU-n kívüli szolgáltatóknak szervez ki, ez az eltérés nem biztosít alapot az e célt szolgáló adattovábbításhoz, mivel nem állapítható meg szoros és alapvető kapcsolat fennállása az adattovábbítás és az érintett érdekei érdekében létrejött szerződés között, még ha az adattovábbítás végső célja az alkalmazott fizetésének kezelésére is vonatkozik²⁵. Az V. fejezetben biztosított egyéb adattovábbítási eszközök – például az általános szerződési feltételek vagy a kötelező erejű vállalati szabályok – megfelelőbb alapul szolgálhatnak az ilyen adattovábbításhoz.

Alkalomszerű adattovábbítás

Továbbá a személyes adatok csak akkor továbbíthatók ezen eltérés alapján, ha az adattovábbítás alkalomszerű, a 49. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti eltéréshez hasonlóan. Tehát ugyanazt a vizsgálatot kell elvégezni annak értékelése céljából, hogy az adott adattovábbítás alkalomszerű-e²⁶.

Végül a 49. cikk (1) és (3) bekezdésének értelmében ez az eltérés nem alkalmazható a közhatalmi szervek által közhatalmi jogosítványaik gyakorlása során végzett tevékenységekre²⁷.

2.4. Az adattovábbítás fontos közérdekből szükséges – a 49. cikk (1) bekezdésének d) pontja

Ez az eltérés, amelyre általában „fontos közérdeken alapuló eltérésként” hivatkoznak, nagyon hasonlít a 95/46/EK rendelet²⁸ 26. cikke (1) bekezdésének d) pontjában szereplő rendelkezéshez, amelynek

²⁵ Emellett ez nem fog alkalomszerűnek minősülni (lásd alább).

²⁶ Az „alkalomszerű” kifejezés általános meghatározását lásd a 4. oldalon.

²⁷ További információkért lásd az 5. oldalon található 1. szakaszt.

²⁸ Az Európai Parlament és a Tanács 95/46/EK irányelve (1995. október 24.) a személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról.

értelmében adattovábbításra csak akkor kerülhet sor, ha ez fontos közérdekből szükséges, illetve azt jogszabály írja elő.

A 49. cikk (4) bekezdése szerint ez az eltérés csak olyan közérdekből alkalmazható, amelyet az uniós jog vagy az adatkezelőre vonatkozó tagállami jog elismer.

Az eltérés alkalmazásához azonban nem elégséges az, hogy az adattovábbítást olyan vizsgálat céljából kérjék (például egy harmadik országbeli hatóság részéről), amely a harmadik országban olyan közérdeket szolgál, amelyet elvben az uniós vagy a tagállami jog is elismer. Például akkor, ha egy harmadik országbeli hatóság a terrorizmus elleni küzdelem céljából folytatott vizsgálat céljából kéri bizonyos adatok továbbítását, pusztán az, hogy az uniós vagy tagállami jog szintén rendelkezik a terrorizmus elleni küzdelemről, nem elégséges ok a 49. cikk (1) bekezdésének d) pontjának alkalmazására. Mint ezt a 29. cikk szerinti munkacsoport – az Európai Adatvédelmi Testület elődje – korábbi állásfoglalásaiban már hangsúlyozta²⁹, az eltérés csak akkor alkalmazandó, ha az uniós jogból vagy az adatkezelőre vonatkozó tagállami jogból levezethető, hogy az ilyen jellegű adattovábbítás fontos közérdekek védelme céljából a kölcsönös előnyök szellemében a nemzetközi együttműködés keretében is engedélyezett. A 49. cikk (1) bekezdésének d) pontja szerinti közérdek fennállásának értékelése során erre való jelzés lehet az, ha olyan nemzetközi megállapodás vagy egyezmény irányul egy bizonyos célkitűzésre, és rendelkezik e célkitűzés érdekében nemzetközi együttműködésről, amelynek az EU vagy a tagállamok részes felei.

A 49. cikk (1) bekezdésének d) pontja ugyan elsősorban a közszférabeli szervezetek általi alkalmazásra irányul, magánszervezetek is élhetnek vele. Ezt alátámasztja a (112) preambulumbekkezdésben felsorolt példák egy része, amelyek közszférabeli szervezetek és magánszervezetek által végzett adattovábbítást egyaránt említene³⁰.

Tehát az eltérés alkalmazhatóságának alapvető követelménye az, hogy meg kell állapítani valamilyen fontos közérdek fennállását, nem pedig az, hogy milyen jellegű (közszférabeli, magán- vagy nemzetközi) szervezet továbbítja és/vagy kapja meg az adatokat.

A (111) és a (112) preambulumbekkezdés arra utal, hogy ez az eltérés nem korlátozódik az „alkalomszerű” adattovábbításra³¹. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a 49. cikk (1) bekezdésének d) pontja értelmében a fontos közérdeken alapuló eltérés alapján az adattovábbítás nagymértékű és szisztematikus módon folytatható. Azt jelenti inkább, hogy azt az általános elvet kell tiszteletben tartani, amely szerint a 49. cikkben meghatározott eltérések nem válhatnak „követendő szabállyá” a gyakorlatban, hanem konkrét helyzetekre kell korlátozni alkalmazásukat, és minden egyes adatátadónak biztosítani kell, hogy az adattovábbítás kiállja a szigorú szükségességi próbát³².

Amennyiben az adattovábbításra az általános üzletmenet vagy gyakorlat részeként kerül sor, az Európai Adatvédelmi Testület erőteljesen szorgalmazza, hogy ezt minden adatátadó (különösen a

²⁹ A 29. cikk szerinti munkacsoport 10/2006. sz. véleménye a személyes adatok Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication (SWIFT) általi feldolgozásáról (WP128), 25. oldal.

³⁰ „a versenyhatóságok, adó- és vámhatóságok, pénzügyi felügyeleti hatóságok vagy a társadalombiztosítási ügyekért vagy a népegészségügyért felelős hivatalok közötti nemzetközi adatcsere érdekében, például fertőző betegségek felmerülésének esetekor a fertőzettekkel való érintkezések nyomán követése vagy a doppingszerek sportban való használatának visszaszorítása és/vagy megszüntetése céljából.”

³¹ Az „alkalomszerű” kifejezés általános meghatározását lásd a 4. oldalon.

³² Lásd továbbá a 3. oldalt.

közszervek³³) a 46. cikk szerinti megfelelő garanciák alkalmazásának keretében folytassa, nem pedig a 49. cikk (1) bekezdésének d) pontja szerinti eltérésre támaszkodva.

2.5. Az adattovábbítás jogi igények előterjesztése, érvényesítése és védelme miatt szükséges – a 49. cikk (1) bekezdésének e) pontja

Jogi követelések megállapítása, érvényesítése vagy védelme

A 49. cikk (1) bekezdésének e) pontja értelmében sor kerülhet adattovábbításra, ha az „*adattovábbítás jogi igények előterjesztése, érvényesítése és védelme miatt szükséges*”. A (111) preambulumbekzdés megállapítja, hogy lehetőség van adattovábbításra, „*ha az adattovábbítás alkalomszerű, és valamely szerződéssel vagy jogi igénnyel kapcsolatban válik szükségessé, függetlenül attól, hogy a szerződés teljesítésére vagy a jogi igény érvényesítésére bírósági eljárás, illetve közigazgatási vagy egyéb nem bírósági útra tartozó eljárás keretében kerül-e sor, ideértve a szabályozói szervek előtt zajló eljárásokat is*”. Ez a tevékenységek széles körét fedi le, így például a harmadik országban (például antitröszt, korrupciós, bennfentes kereskedelemmel kapcsolatos vagy hasonló ügyben) folytatott nyomozással vagy igazgatási vizsgálattal összefüggésben az eltérés alkalmazható egy olyan adattovábbításra, amelynek célja az érintett védelmének lehetővé tétele vagy a jogszabályilag előírt pénzbírság csökkentése, illetve a bírság alóli mentesség például az antitrösztvizsgálatok során. Emellett ezen eltérés alkalmazható a polgári perek során a bizonyítékok tárgyalási szakaszt megelőző felfedésére szolgáló eljárások céljából folytatott adattovábbításra. Az adatátadó olyan lépéseire is alkalmazható, amelyek egy harmadik országban történő eljárásindításra irányulnak, például bírósági eljárások indítására vagy egy összefonódás jóváhagyásának kérelmezésére. Az eltérés nem alkalmazható a személyes adatok továbbításának arra való hivatkozással történő indokolására, hogy a jövőben esetlegesen sor kerülhet bírósági eljárásra vagy hivatalos eljárásokra.

Ez az eltérés alkalmazható a közhatalmi szervek által közhatalmi jogosítványaik gyakorlása során végzett tevékenységekre (a 49. cikk (3) bekezdése).

A „jogi igény” és az „eljárás” kifejezések együttes alkalmazása arra utal, hogy az érintett eljárásnak jogi alappal kell rendelkeznie, amely magában foglalja a hivatalos, jogszabályban meghatározott eljárásokat, ám nem szükségszerűen korlátozódik a bírósági vagy közigazgatási eljárásokra („vagy egyéb nem bírósági útra tartozó eljárás”). Mivel az adattovábbításnak eljárás **keretében** kell megvalósulnia, szoros kapcsolatnak kell fennállnia az adattovábbítás és egy olyan konkrét eljárás között, amely a kérdéses helyzetre vonatkozik. Nem elégséges ok az, ha egy bizonyos típusú eljárás elvben alkalmazható a helyzetre.

Az adatkezelőknek és adatfeldolgozóknak tisztában kell lenniük azzal, hogy a nemzeti jogszabályok is tartalmazhatnak úgynevezett „adatszólási rendelkezéseket”, amelyek tiltják vagy korlátozzák azt, hogy személyes adatokat továbbítsanak külföldi bíróságok vagy esetleg más külföldi hivatalos szervek számára.

Az adattovábbítás szükségessége

A kérdéses adattovábbításra csak akkor kerülhet sor, ha az **szükséges** a szóban forgó jogi igények előterjesztéséhez, érvényesítéséhez vagy védelméhez. Ez a „*szükségességi próba*” azt jelenti, hogy szoros és alapvető kapcsolatnak kell fennállnia a kérdéses adat és a jogi álláspont konkrét előterjesztése, érvényesítése vagy védelme között³⁴. Egy harmadik ország hatóságainak pusztá érdeke

³³ Például a személyes adatok pénzügyi közigazgatási együttműködés célját szolgáló nemzetközi továbbításával összefüggésben adatcserét folytató pénzügyi felügyeleti hatóságok.

³⁴ (111) preambulumbekzdés: „*valamely szerződéssel vagy jogi igénnyel kapcsolatban válik szükségessé.*”

vagy egy harmadik országbeli hatóság esetleges „jóindulatának” elnyerése nem minősülne elégséges indoknak.

Még ha egy adatátadó hajlana is arra, hogy egy kérelemre reagálva vagy jogi eljárások indítása céljából minden esetlegesen releváns személyes adatot továbbítson, ez nem állna összhangban ezzel az eltéréssel vagy általában véve az általános adatvédelmi rendelettel, mivel a rendelet (az adattakarékosság elvével összhangban) hangsúlyozza, hogy a személyes adatoknak az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőeknek és relevánsaknak kell lenniük, és a szükségesre kell korlátozódnuk.

A peres eljárások tekintetében a 29. cikk szerinti munkacsoport – az Európai Adatvédelmi Testület elődje – már meghatározott egy többszintes megközelítést a személyes adatok továbbíthatóságának kérdésére vonatkozóan, amely az említett elv alkalmazására is kitér. Első lépésként alaposan meg kell vizsgálni, hogy elégségesek lennének-e az adott esetben az anonimizált adatok. Amennyiben nem, mérlegelni kell az álnevesített adatok továbbítását. Amennyiben szükséges személyes adatokat küldeni egy harmadik országba, a továbbítást megelőzően értékelni kell azoknak a konkrét kérdés tekintetében való relevanciáját, hogy csak a ténylegesen szükséges személyes adatok továbbítására és közlésére kerüljön sor.

Alkalmoszerű adattovábbítás

Ilyen adattovábbítás csak abban az esetben lehetséges, ha az alkalmoszerű. Az alkalmoszerű adattovábbításról az „alkalmoszerű” és „nem ismétlődő” adattovábbításról szóló szakaszban található információk³⁵. Az adatátadóknak minden egyes konkrét esetet gondosan értékelniük kell.

2.6. Az adattovábbítás az érintett vagy valamely más személy létfontosságú érdekeinek védelme miatt szükséges, és az érintett fizikailag vagy jogilag képtelen a hozzájárulás megadására – a 49. cikk (1) bekezdésének f) pontja

A 49. cikk (1) bekezdésének f) pontjában szereplő eltérés nyilvánvalóan alkalmazandó abban az esetben, ha az adatokat orvosi vészhelyzetben továbbítják, és ha úgy tekinthető, hogy erre az adattovábbításra közvetlenül szükség van a szükséges orvosi ellátás biztosításához.

Így például jogilag lehetőséget kell biztosítani az adattovábbításra (beleértve bizonyos személyes adatokat is), ha az érintett az EU területén kívüli tartózkodása során eszméletlen állapotban van, sürgős orvosi ellátásra van szüksége, és csak egy uniós tagállamban letelepedett adatátadó (például szokásos kezelőorvosa) adhatja meg ezeket az adatokat. Az ilyen esetekben a törvény feltételezi, hogy az érintettet fenyegető súlyos kár közvetlen veszélye jelentősebb súlyú, mint az adatvédelmi aggályok.

A továbbításnak az érintett vagy egy másik személy egyéni érdekében kell állnia, és – amennyiben egészségügyi adatokra vonatkozik – szükségesnek kell lennie az alapvető diagnózishoz. Ennek megfelelően ez az eltérés nem alkalmazható abban az esetben, ha személyes orvosi adatokat továbbítanak az EU-n kívülre, ám az adattovábbítás célja nem az érintett vagy egy másik személy konkrét esetében nyújtandó kezelés, hanem például olyan általános orvosi kutatás folytatása, amely csak a jövőben hoz majd eredményt.

Az általános adatvédelmi rendelet ennek az eltérésnek az alkalmazását nem korlátozza a személy fizikai épségére, hanem lehetőséget ad például olyan esetek mérlegelésére is, amikor a személy szellemi sérthetlenségének védelmére van szükség. Ebben az esetben az érintett – fizikailag vagy jogilag – nem is lenne képes arra, hogy jóváhagyását adja személyes adatainak továbbításához. Emellett

³⁵ 4. oldal.

kifejezett feltétel is, hogy az adattovábbítás tárgyát képező személyes adatok érintettjének – fizikai vagy jogi okból – nem áll módjában jóváhagyását adnia ehhez az adattovábbításhoz.

Másfelől, ha az érintett képes érvényes döntést hozni, és a hozzájárulását lehet kérni, akkor a fenti eltérés nem alkalmazható.

Például arra az esetre, ha személyes adatokra van szükség egy ingatlanból való kilakoltatás megelőzéséhez, nem alkalmazható ez az eltérés, mivel amellett, hogy a lakhatás létfontosságú érdeknek is minősülhet, az érintett személy képes a hozzájárulását adni adatainak továbbításához.

Az érvényes döntés meghozatalának képessége fizikai, szellemi, vagy jogi szempontból való döntésképtelenségen is múlhat. A jogi képtelenség körébe tartozik például – a nemzeti képviselői mechanizmusok sérelme nélkül – a kiskorúak esete. A jogi döntésképtelenséget bizonyítani kell, az esettől függően az érintett személy szellemi állapotából következő döntésképtelenségét igazoló orvosi igazolással vagy az érintett személy jogi helyzetét megerősítő állami okmánnyal.

A genfi egyezmények által előírt feladat elvégzése, illetve a nemzetközi humanitárius jog fegyveres konfliktus esetén alkalmazandó rendelkezéseinek történő megfelelés alapján valamely nemzetközi humanitárius szervezet számára történő adattovábbítás is a 49. cikk (1) bekezdése f) pontjának hatálya alá tartozhat – lásd a (112) preambulumbekendést. Az ilyen esetekben is feltétel az, hogy az érintett fizikailag vagy jogilag képtelen a hozzájárulás megadására.

Az eltérés alkalmazásával indokolható az, ha a személyes adatokat a természeti katasztrófák bekövetkezését követően továbbítják, a személyes információknak a mentési és keresési műveletek céljából egyes szervezetekkel és személyekkel (például a katasztrófa áldozatainak rokonaival, valamint kormányzati és sürgősségi segítségnyújtókkal) való megosztása érdekében. Az ilyen váratlan események (árvizek, földrengések, hurrikánok stb.) indokolhatják bizonyos személyek bizonyos személyes adatainak sürgős továbbítását, például az áldozatok tartózkodási helyének és állapotának felderítése érdekében. Az ilyen helyzetekben úgy minősül, hogy az érintett nem képes a hozzájárulását adni az adatai továbbításához.

2.7. Köznyilvántartásból indított adattovábbítás – a 49. cikk (1) bekezdésének g) pontja és a 49. cikk (2) bekezdése

A 49. cikk (1) bekezdésének g) pontja és a 49. cikk (2) bekezdése bizonyos feltételek mellett lehetővé teszi a nyilvántartásból származó személyes adatok továbbítását. A nyilvántartás („register”) meghatározása a következő: „rendszeresen feljegyzett elemek vagy adatok (írásbeli rögzítése” vagy „neveket vagy más adatokat tartalmazó hivatalos lista vagy jegyzék”³⁶, míg a 49. cikkel összefüggésben a nyilvántartás lehet írott vagy elektronikus formátumú.

A szóban forgó nyilvántartásnak az uniós vagy a tagállami jog értelmében a nyilvánosság tájékoztatását kell szolgálnia. Tehát a magánnyilvántartások (azok, amelyek magánfél szervezetek hatáskörébe tartoznak) ezen eltérés hatályán kívül esnek (például az olyan magánnyilvántartások, amelyek révén a hitelképességet értékelik).

A nyilvántartásnak betekintés céljából hozzáférhetőnek kell lennie az alábbiak valamelyike számára:

- a) általában a nyilvánosság, vagy
- b) az ezzel kapcsolatos jogos érdekét igazoló bármely személy.

³⁶ Merriam Webster Dictionary, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/register> (22.01.2018); Oxford Dictionary <https://en.oxforddictionaries.com/definition/register> 2018.1.22.).

Ide tartozhat például a cégnyilvántartás, az egyesületek nyilvántartása, a büntetőítéletek nyilvántartása, a tulajdonjog nyilvántartása (ingatlan-nyilvántartás) vagy a nyilvános gépjármű-nyilvántartás.

A nyilvántartások kialakítására vonatkozó általános feltételek mellett az ilyen nyilvántartásokból való adattovábbításra csak abban az esetben és olyan mértékben kerülhet sor, amennyiben az uniós vagy tagállami jog által a betekintésre megállapított feltételek az adott különleges esetben teljesülnek (ezeket az általános feltételeket lásd a 49. cikk (1) bekezdésének g) pontjában).

A személyes adatokat ezen eltérés alapján továbbítani kívánó adatkezelőknek és adatfeldolgozóknak tisztában kell lenniük azzal, hogy a továbbítás nem terjedhet ki a nyilvántartásban szereplő személyes adatok vagy személyes adatok kategóriáinak összességére (a 49. cikk (2) bekezdése). Ha a továbbításra jogszabály alapján létrehozott nyilvántartásból kerül sor, és ha olyan személyek kívánnak ebbe betekintni, akiknek ehhez jogos érdeke fűződik, az adattovábbításra kizárólag e személyek kérelmére kerülhet sor, illetve abban az esetben, ha ők a címzettek, figyelembe véve az érintettek érdekeit és alapvető jogait³⁷. Az adatátadóknak eseti alapon a továbbítás megfelelőségének értékelése során minden esetben figyelembe kell venniük az érintettek érdekeit és alapvető jogait.

Az ilyen nyilvántartásokból származó személyes adatok további felhasználására csak a vonatkozó adatvédelmi rendelkezéseknek megfelelően kerülhet sor.

Ez az eltérés alkalmazható a közhatalmi szervek által közhatalmi jogosítványaik gyakorlása során végzett tevékenységekre is (a 49. cikk (3) bekezdése).

2.8. Kényszerítő erejű jogos érdekek – a 49. cikk (1) bekezdésének második albekezdése

A 49. cikk (1) bekezdésének második albekezdése új, az irányelvben korábban nem szereplő eltérést vezet be. Számos konkrét, kifejezetten felsorolt feltétel mellett a személyes adatok továbbíthatók abban az esetben, ha ez az adatkezelő kényszerítő erejű jogos érdekében szükséges.

Ezt a kivételt a jogszabály végső eszközként teszi lehetővé, mivel csak abban az esetben alkalmazható, ha „*az adattovábbítás nem alapulhat a 45. vagy a 46. cikk rendelkezésein, beleértve a kötelező erejű vállalati szabályok rendelkezéseit is, és az első albekezdésben említett egyedi helyzetekre vonatkozó eltérések egyike sem alkalmazandó*”.³⁸

Az eltérések adattovábbítás céljából való alkalmazásának mérlegelésére vonatkozó ezen többszintes megközelítés értelmében mérlegelni kell, hogy nem lehetséges-e a 45. vagy a 46. cikkben biztosított továbbítási eszközök vagy a 49. cikk (1) bekezdésének első albekezdésében meghatározott konkrét kivételek valamelyikének alkalmazása, mielőtt végső megoldásként a 49. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében található eltéréshez folyamodnának. Ez utóbbit a (113) preambulumbekzdés értelmében csak a fennmaradó esetekben lehet alkalmazni, és erre jelentős számú feltétel vonatkozik, amelyeket a jogszabály kifejezetten rögzít. Az elszámoltathatóság általános adatvédelmi rendeletben rögzített elvével összhangban³⁹ az adatátadónak képesnek kell lennie annak bizonyítására, hogy az adattovábbítást nem lehetett a 46. cikk szerint biztosított megfelelő garanciák mellett megvalósítani, sem pedig a 49. cikk (1) bekezdésének első albekezdésében szereplő eltérések valamelyikét alkalmazni rá.

³⁷ Az általános adatvédelmi rendelet (111) preambulumbekzdése.

³⁸ Az általános adatvédelmi rendelet 49. cikke (1) bekezdésének második albekezdése.

³⁹ Az 5. cikk (2) bekezdése és a 24. cikk (1) bekezdése.

Ez arra utal, hogy az adatátadó bizonyítani tudja, hogy komoly erőfeszítéseket tett a fentiek érdekében, figyelembe véve az adattovábbítás körülményeit. Ez például az esettől függően annak bizonyítását foglalhatja magában, hogy ellenőrizték, hogy az adattovábbítás végrehajtható-e az érintettnek a továbbításhoz adott kifejezett hozzájárulása alapján, a 49. cikk (1) bekezdésének a) pontja szerint. Mindazonáltal bizonyos körülmények között az egyéb eszközök alkalmazása esetleg gyakorlatilag nem kivitelezhető. Például a 46. cikk szerinti megfelelő garanciák esetleg nem jelentenek reális lehetőséget olyan adatátadók számára, amelyek kis- vagy középvállalkozások.⁴⁰ Ez az eset állhat fenn például akkor, ha az adatátvevő kifejezetten elutasította azt a lehetőséget, hogy általános adatvédelmi kikötések alapján (a 46. cikk (2) bekezdésének c) pontja) adattovábbítási szerződést kössenek, más lehetőség pedig nem áll rendelkezésre (ideértve az esettől függően az eltérő „adatátvevő” választásának lehetőségét is) – lásd továbbá az alábbi bekezdést a „kényszerítő erejű” jogos érdekről.

Az adatkezelő kényszerítő erejű jogos érdekei

Az eltérés megfogalmazásában az adattovábbításnak az adatkezelő olyan kényszerítő erejű jogos érdekében kell szükségesnek lennie, mely érdekhez képest nem élveznek elsőbbséget az érintett érdekei, jogai és szabadságai. Az adatátadó adatfeldolgozó vagy adatátadói minőségéből adódó érdekeinek mérlegelése nem tartozik ide.

Továbbá csak az olyan érdekek tartoznak ide, amelyek „kényszerítő erejűnek” minősülhetnek, ami jelentősen korlátozza ennek az eltérésnek az alkalmazási körét, mivel a 6. cikk (1) bekezdésének f) pontja szerinti „jogos érdekek” körébe sorolható érdekek nem mind alkalmazhatók itt. Ehelyett egy bizonyos magasabb érvényességi küszöb alkalmazandó, amely szerint a kényszerítő erejű jogos érdeknek alapvetőnek kell lennie az adatkezelő számára. Ilyen eset lehet például az, ha az adatkezelő a szervezetét vagy rendszereit fenyegető súlyos közvetlen kárral vagy a vállalkozására komoly hatást gyakorló súlyos bírsággal szembeni védelem érdekében kényszerül személyes adatokat továbbítani.

Nem ismétlődő

A 49. cikk (1) bekezdésének második albekezdése a benne szereplő kifejezett megfogalmazás értelmében csak olyan adattovábbításra alkalmazandó, amelyik nem ismétlődő⁴¹.

Korlátozott számú érintett

Továbbá az adattovábbítás csak korlátozott számú érintettre vonatkozhat. E tekintetben nincsen meghatározva abszolút érvényességi küszöb, mivel ez a kontextustól függ, ugyanakkor e számnak az adattovábbítás típusát figyelembe véve kellőképpen alacsonynak kell lennie.

Gyakorlati szempontból a „korlátozott számú érintett” fogalma az adott konkrét esettől függ. Például ha az adatkezelőnek a szervezete védelmében egy egyedülálló és súlyos biztonsági incidens feltárása érdekében kell személyes adatokat továbbítania, azt a kérdést kell mérlegelni, hogy az adatkezelőnek hány alkalmazott adatait kell továbbítania ahhoz, hogy érvényesítse ezt a kényszerítő erejű jogos érdekét.

Így az eltérés alkalmazásához arra van szükség, hogy ez az adattovábbítás ne vonatkozzon az adatkezelő összes alkalmazottjára, csak azok kis létszámú, meghatározott körére.

⁴⁰ Például elképzelhető, hogy a kis- és középvállalkozások számára a kötelező erejű vállalati szabályok gyakran nem bizonyulnak kivitelezhető lehetőségnek az ezekkel járó jelentős adminisztratív ráfordítások miatt.

⁴¹ A „nem ismétlődő” kifejezésről további információk a 4. oldalon találhatók.

Az adatkezelő kényszerítő erejű jogos érdekeinek az érintett érdekeihez, jogaihoz és szabadságaihoz viszonyított mérlegelése az adattovábbítás minden körülményének felmérése alapján, megfelelő garanciák biztosítása mellett

További követelményként mérlegelést kell végezni az adatátadó (kényszerítő erejű) jogos érdeke és az érintett érdekei, jogai és szabadságai között. E tekintetben a jogszabály kifejezetten előírja, hogy az adatátadónak a kérdéses adattovábbítás összes körülményét fel kell mérnie, és e felmérés alapján az átadott adatok védelme tekintetében „megfelelő garanciákat” kell biztosítania. Ez az előírás kiemeli azt, hogy milyen speciális szerepet játszhatnak a garanciák az adattovábbítás érintettekre gyakorolt indokolatlan hatásának csökkentésében, és ezáltal esetlegesen a jogok és érdekek egymáshoz viszonyított súlyának oly módon történő befolyásolásában, hogy az adatkezelő érdekei ne szoruljanak hátrányba.⁴²

Az érintett figyelembe veendő érdekei, jogai és szabadságai tekintetében gondosan előre kell jelezni és értékelni kell az esetleges negatív hatásokat, azaz az adattovábbításból következően az érintett bármilyen (jogos) érdekét veszélyeztető kockázatokat, figyelembe véve azok valószínűségét és súlyosságát.⁴³ E tekintetben mindenekelőtt minden lehetséges (fizikai és vagyoni, továbbá nem vagyoni, például hírnévvesztéssel kapcsolatos) kárt figyelembe kell venni⁴⁴. Annak értékelése során, hogy melyek ezek a kockázatok, és az adott körülményeket figyelembe véve mit lehetne esetleg „megfelelő garanciának” tekinteni az érintett jogai és szabadságai tekintetében, az adatkezelőnek különös figyelmet kell fordítania a személyes adatok jellegére, az adatkezelés céljára és időtartamára, valamint a származási országban, a harmadik országban és a célországban fennálló helyzetre.⁴⁵

Továbbá a jogszabály arra kötelezi az adatátadót, hogy további intézkedéseket alkalmazzon garanciaként annak érdekében, hogy minimálisra csökkentsék az adattovábbítás miatt az érintettet fenyegető, azonosított kockázatokat.⁴⁶ Ezt a jogszabály kötelező feltételként határozza meg, tehát ebből az következik, hogy további garanciák hiányában az érintett érdekei vagy jogai és szabadságai mindenképpen elsőbbséget élveznek az adatkezelő érdekeivel szemben.⁴⁷ Az ilyen garanciák tekintetében nem lehet meghatározni olyan általános követelményeket, amelyek e tekintetben minden esetre alkalmazhatók, ehelyett e garanciák jelentős mértékben a szóban forgó konkrét adattovábbítástól fognak függeni. A garanciák az esettől függően magukban foglalhatnak olyan

⁴² A 29. cikk szerinti munkacsoport már kiemelte a garanciák szerepét az adatkezelő és az érintett érdekeinek mérlegelése tekintetében (WP 217, 31. oldal).

⁴³ Lásd a (75) preambulumbekendést: „A természetes személyek jogait és szabadságait érintő – változó valószínűségű és súlyosságú – kockázatok (...)”

⁴⁴ Lásd a (75) preambulumbekendést: „A természetes személyek jogait és szabadságait érintő – változó valószínűségű és súlyosságú – kockázatok származhatnak a személyes adatok kezeléséből, amelyek fizikai, vagyoni vagy nem vagyoni károkhoz vezethetnek.”

⁴⁵ (113) preambulumbekendés.

⁴⁶ Bár a jogszabályban előírt „szokásos” mérlegeléssel összefüggésben nem feltétlenül van szükség minden esetben ilyen (további) intézkedésekre (lásd a 29. cikk szerinti munkacsoport munkadokumentumát az eseti szerződési feltételek tervezetéről „az uniós adatfeldolgozó és a nem uniós második adatfeldolgozó irányában” (WP214, 41. oldal), a 49. cikk (1) bekezdésének második albekezdése arra utal, hogy kötelező további intézkedéseket alkalmazni ahhoz, hogy az adattovábbítás megfeleljen a „mérlegelés” feltételeinek, és így megvalósítható legyen a szóban forgó eltérés alapján.

⁴⁷ Bár a jogszabályban előírt „szokásos” mérlegeléssel összefüggésben nem feltétlenül van szükség minden esetben ilyen (további) intézkedésekre (lásd a 29. cikk szerinti munkacsoport 6/2014. sz. véleményét az adatkezelő jogos érdekének a 95/46/EK irányelv 7. cikke szerinti fogalmáról (WP 217, 41. oldal), a 49. cikk (1) bekezdésének második albekezdése arra utal, hogy kötelező további intézkedéseket alkalmazni ahhoz, hogy az adattovábbítás megfeleljen a „mérlegelés” feltételeinek, és így megvalósítható legyen a szóban forgó eltérés alapján.

intézkedéseket, amelyek arra irányulnak, hogy az adatokat a továbbítást követően mielőbb töröljék, vagy pedig korlátozzák, hogy az adatok milyen célokból kezelhetők a továbbítást követően. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy elegendő-e lehet-e álnevesített vagy titkosított adatokat továbbítani.⁴⁸ Továbbá meg kell vizsgálni, milyen technikai vagy szervezési intézkedések biztosíthatják azt, hogy a továbbított adatokat ne lehessen az adatátadó által szigorúan meghatározottól eltérő célokra felhasználni.

A felügyeleti hatóság tájékoztatása

A felügyeleti hatóság tájékoztatására vonatkozó kötelezettség nem jelenti azt, hogy a felügyeleti hatóságnak engedélyeznie kell az adattovábbítást, hanem inkább olyan további garanciaként szolgál, amely lehetővé teszi a felügyeleti hatóság számára, hogy értékelje (amennyiben ezt helyénvalónak tekinti), hogy milyen lehetséges hatással jár az adattovábbítás az érintetteknek nézve. Az elszámoltathatóság elvének való megfelelés részeként ajánlatos, hogy az adatátadó az adattovábbítás minden releváns vonatkozását rögzítse, azaz az alapjául szolgáló kényszerítő erejű jogos érdeket, az érintett ezzel szemben mérlegelendő érdekeit, a továbbított adatok jellegét, valamint az adattovábbítás célját.

Tájékoztatás az érintett számára az adattovábbításról és az annak alapjául szolgáló kényszerítő erejű jogos érdekről

Az adatkezelőnek tájékoztatnia kell az érintettet az adattovábbításról és az annak alapjául szolgáló kényszerítő erejű jogos érdekről. Ezeket az információkat az általános adatvédelmi rendelet 13. és 14. cikke értelmében kötelező tájékoztatáson felül kell biztosítani.

Az Európai Adatvédelmi Testület részéről

az elnök

(Andrea Jelinek)

⁴⁸ A lehetséges biztosítékok további példái tekintetében lásd: a 29. cikk szerinti munkacsoport munkadokumentuma az eseti szerződési feltételek tervezetéről „az uniós adatfeldolgozó és a nem uniós második adatfeldolgozó irányában” (WP 214), 41–43. oldal.